

بررسی اعتراضات دی سال گذشته ووضیعت فعلی ایران در گفت وگو با محمد فاضلی:

ظرفیت تولید نارضایتی زیاد است

یا به مردم آینده می فروشیم یا آینده مردم را می فروشیم

حسین جلالی . مهدی عارفان

عکس: احسان قاضی، شرق

جامعه امروز ایران «جامعه چیزباختگان» است؛ یعنی ویژگی هایی دارد که هرکسی درونش چیزی را می بازد. وقتی ثروتمندی محدودیت های سبک زندگی ادیتتنان می کند، وقتی فقیرید کمبود درآمد و بی کاری و فقدان چتر حمایتی و نظام تأمین اجتماعی ادیتتنان می کند، وقتی طبقه متوسط هستید، بی ثباتی و بی آینده بودن آزارتان می دهد، وقتی که نخبه فکری و ذهنی هستید، محدودیت های فکری و سانسور و اینکه احساس می کنید ایده هایتان بر جایی اثر نمی گذارد شما را می آزارد، وقتی قشر جوانید، نیازمندی های برآورده نشده منشأ خشم می شوند و اگر زن باشید یک جور دیگر... یعنی در این جامعه ظرفیتی وجود دارد که هرکسی به گونه ای ناراضی باشد. این جامعه همچنین به مدت چند دهه است که رشد اقتصادی نامتناسب با رشد جمعیتش را تجربه کرده. رشد جمعیت تقریباً برابر رشد اقتصادی متوسط جامعه بوده؛ یعنی با وجود مظاهر ثروت و مدرن شدن، تولید ناکافی و توزیع نابرابر ثروت پدیدار شده است. شاخص های نرخ تورم، نرخ بی کاری، نرخ انباشت سرمایه و بقیه شاخص هایی که در اقتصاد کلان مطرح است نیز وضعیت مناسبی ندارند. آقای رئیس جمهور وقتی بودجه را تحویل می داد، از وخیم بودن وضع بانکی می گفت و از لزوم اصلاح آن. در زمینه آب و محیط زیست هم که دیگر هشدارها به صدا درآمده است. ما با جامعه ای روبه رو هستیم که به لحاظ اجتماعی ظرفیت آزدن همه گروه ها را دارد و بحران هایش با یکدیگر همگرا شده است و با هم در حال اتفاق افتادن هستند؛ یعنی بحران های آب، محیط زیست، بانک، بی کاری، صندوق بازنشستگی، همه با هم فرارسیده است.

بحران تحریم نیز از راه می رسد و در عرصه سیاست خارجی گشایشی صورت نمی گیرد. همچنین نظام سیاسی به نوآوری خاصی دست نمی زند؛ با ادامه دادن مسیری که منجر به پیدایش مشکل شده است که نمی توان مشکلات را حل کرد. من بارها گفته ام که مسائل ایران بدخیم شده اند. درضمن مسئله وقتی «سوپر بدخیم» می شود که همه ویژگی های مسئله بدخیم به علاوه دو ویژگی دیگر نیز دارد؛ یکی اینکه به شدت تحت فشار زمان

«در صورت ادامه وضع موجود، احتمالاً همه بازنده خواهند بود»؛ این جمله را حسام الدین آشنا، مشاور و یکی از چهره های نزدیک به رئیس جمهوری، اواسط بهمن سال گذشته گفت؛ زمانی که دیگر اعتراضات دی ماه سال ۹۶ فروکش کرده بود. توفانی جامعه ایران را درنوریده و همه را در حیرت فروبرده بود. «چه شد؟ پرسش اول بود و «چه خواهد شد؟ پرسش دوم. مسئله هنوز روشن نشده بود که بحث و جدل های سیاسی به راه افتاد. عده ای گمان می بردند که از این نمذ کلاهی نصبی آنها خواهد شد. بازیگران داخلی و خارجی به تکاپو افتادند. بیانه پشت پشته منتشر می شد، اما هیچ اتفاق نویی نیفتاد. دولتمردانی که نگاه تحلیلی تر داشتند، می دانستند که باید کاری کرد، اما به تعبیر محمد فاضلی، هیچ «نوآوری سیاسی» به چشم نمی خورد. فاضلی استاد علوم اجتماعی دانشگاه بهشتی است. تحلیل های او خلق و خوی سیاست گذارانه دارد و به همین اعتبار است که همواره تلاش می کند چشم انداز خلق کند و به انسداد تن ندهد. او در دولت اول روحانی با مرکز بررسی های استراتژیک ریاست جمهوری همکاری داشت و حالا با حکم اردکانیان، وزیر نیرو، در مقام مشاور او فعالیت می کند. فاضلی از معدود استادان دانشگاهی است که توانسته در فضای مجازی هم توجه مخاطبان گسترده ای را به خود جلب کند. همین نکته بود که باعث شد روندی از او ببرسد «زمانی که شما به سمت مشاور وزیر نیرو منصوب شدید، این شائبه شکل گرفت که ممکن است این انتصاب موجب شود یکی از جدی ترین منتقدان سیاست گذاری آب در ایران صدایش خاموش شود»، پاسخ فاضلی اما قابل توجه بود: «مسئله شناسی من درست بود، فقط الان به این نتیجه رسیده ام که مسئله پیچیده تر از آن است که از بیرون به نظر می رسید». گفت وگویی پیش رو از تحلیل اعتراضات سال گذشته آغاز می شود و در مسیر خود به راه های برون رفت می رسد.

۷ در مورد دی ۹۶، برخی مبدأ آن را مورد توجه قرار می دهند، عده ای نقش رسانه ها را پررنگ می کنند، اما محل بحث ما اینها نیست، بحث بر سر جامعه مستعدی است که اعتراضات در آن در چند روز به صد شهر کشیده می شود (با استناد به گفته های وزیر کشور)، ما با چه جنس اعتراضی روبه رو هستیم؟

منهای همه علت هایی که برای اعتراضات دی ماه ۹۶ طرح می شود – ازجمله اینکه کسانی که داخل یا خارج تحریک کردند، مداخله کردند و پول خرج کردند که البته دور از ذهن هم نیست – اگر جامعه ای ظرفیت اعتراض نداشته باشد، مداخله از بیرون در آن کار ساده ای نیست؛ مثلاً اگر امروز خیلی پول خرج کنید، آیا می توانید در سووند یا سوئیس اعتراضاتی با این گستردگی داشته باشید که در مدت دو، سه روز به صد شهر کشیده شود؟ خیلی بعید است. بنابراین ظرفیتی در درون جامعه ایران وجود دارد که در آن اعتراض بروز می کند. از سال گذشته تا الان کار تجربی خاصی روی جامعه ایران انجام نداده ام، اما بر اساس کارهای تجربی ای که قبلاً تر انجام دادم، همان طور که قبلاً هم گفته ام، می توانم بگویم که

اسحاق جهانگیری:

آیه یاس خواندن هنر نیست

• ایسنا: معاون اول رئیس جمهور روز گذشته در نشست بررسی مشکلات سیستان وبلوچستان راه برون رفت از شرایط حساس و پیچیده پیش روی کشور را انسجام و تفاهم بیش ازپیش میان ملت و دولت خواند و گفت: «نباید به مردم دروغ گفت، بلکه باید شرایط سخت و دشوار را با مردم در میان گذاشت تا از طریق اتحاد، انسجام و وحدت ملی بتوان از آن خارج شد. وجود وحدت در اقوام کشور موجب یاس و ناامیدی دشمنان می شود». اسحاق جهانگیری با بیان اینکه برای رفع مشکلات، همه مسئولان؛ چه در دولت، چه در مجلس باید با جدیت تلاش کنند، عنوان کرد: «دل مردم را خالی کردن و یکسره آیه یاس و ناامیدی خواندن هنر نیست. ما در شرایط حساسی قرار داریم، به همین سبب مردم ایران باید با دقت و حساسیت مسائل را دنبال کنند؛ زیرا دشمنان به هر بهانه ای ما را مورد تهاجم قرار می دهند».

او از فشارهای آمریکا بر ایران و دیگر کشورها سخن به میان آورد و گفت: «هم یمانان درجه یک آمریکا؛ چه در بخش سیاسی و چه در حوزه دیپلماسی ابراز کردند که پشتیبان ایران هستند. همچنین در دنیا ثابت شد که کشورهای مستقل و قدرتمند در مقابل آمریکا یک ضعف جدی دارند».

جهانگیری درباره مشکل آب استان و اهمیت حل شدن این مشکل گفت: «اقدام هایی مورد توجه است تا از هدررفت آب در این استان به دریا جلوگیری شود. برای رفع مشکل آب استان در بلندمدت راهی جز اینکه خودمان را به آب دریا وصل کنیم نداریم. موضوع حقابه رودخانه هیرمند جدی است، به طوری که جمهوری اسلامی ایران با کشور دوست و همسایه افغانستان در این زمینه به گفت وگو خواهد پرداخت». او افزود: «افغانستان و کشورهای آسیای میانه می توانند از چابهار استفاده کنند. هندوستان و چین می خواهند در بخش های مختلف در چابهار سرمایه گذاری کنند که ما از آن استقبال می کنیم. برای کارکردن با کشورهای آسیای میانه، چین و هندوستان هیچ محدودیتی در چابهار نداریم».

روزنه

الو شرق ۰۲۶۰۸۸۶۴۰

sharghline@sharghdaily.ir
پیامک: ۰۴۶۹۹۰۳۰۰

• متخصص واقعی کیست؟ برای انجام کاری به یکی از درمانگاه های تخصصی گوش، حلق و بینی مراجعه کردم. بیمارانی که آنجا بودند، از بیماری شان و اینکه قبلاً به پزشکان عمومی مراجعه کرده اند اما نتیجه ای نگرفتند، سخن می گفتند. در معاینات پزشکی متخصصان، مشخص شد طبابت برخی پزشکان عمومی نه تنها باعث بهبودی بیماران نشده بلکه تجویز داروهای غلط و نابجا موجب افزایش بیماری آنان شده! متأسفانه بعضی از پزشکان عمومی به جای اینکه بیماران را راهنمایی کنند و آنها را به متخصصان ارجاع دهند، در امر طبابت غیرحرفه ای دخالت می کنند و با این کارشان بیماران مجبورند به جای یک ویزیت، دو ویزیت پرداخت کنند که هم موجب پرداخت هزینه ای اضافی و هم باعث اتلاف وقت و طولانی شدن مراحل درمانی و ضرر و زیان بیماران می شود. رسالت پزشکی و درمان دقیق، اصولی و بدون حاشیه بیماران وظیفه پزشکان متعهد است تا به بیماران به خوبی اطلاع رسانی کنند و از تجویز داروهای تخصصی که وظیفه متخصصان است، به طور جدی خودداری کنند و هدفشان درمان بیماران و خدمت به آنان باشد نه اینکه به فکر پول گرفتن از آنان باشند. به راستی متخصص واقعی کیست؟

یک مخاطب

• حقوق های بازنشستگی اندکی که فعلاً سازمان بیمه های تأمین اجتماعی به بازنشستگان می پردازد، به هیچ وجه جوابگوی مخارج متعدد و بی شمار زندگی امروزه آنها نیست و کفاف زندگی روزمره آنها را که معمولاً بعد از بر زندگی عادی و معمولی هرروزه خود دارند، ازجمله پذیرایی از عروس و داماد و نوه های خود و خانواده هایشان و ده ها و صدها هزینه خُرد و کلان دیگر را نمی دهد.

محمود بلیغیان از اصفهان

• ترافیک، گرگانی ها را کلافه کرده است: بیشتر خیابان های گرگان قدیمی و کم عرض بوده و باعث ترافیک خیابان های اصلی این شهر شده است. آیا مسئولان شهری برای تعریض خیابان ها طرح و برنامه ای ندارند؟

افروز و الناز قاسمی از گرگان

ادامه در صفحه ۶

کافه هوکا نا خارون

همراه با منوی صبحانه

اتفاق جدید

محیط جدید

پارکینگ اختصاصی رایگان

نیاوران، مرکز خرید نارون، طبقه همکف –تلفن رزرو ۰۳۹۸۰۲۶۱